

УДК 342.347.998.85

DOI <https://doi.org/10.32782/2311-8040/2025-2-8>**Петелька Василь Ігорович,**

аспірант кафедри адміністративно-правових дисциплін

Навчально-наукового інституту права та правоохоронної діяльності

Львівського державного університету внутрішніх справ,

вулиця Городоцька, 26, Львів, 79000, Україна

ORCID: <https://orcid.org/0009-0006-6745-2003>

ОСОБЛИВОСТІ АДМІНІСТРАТИВНИХ СПРАВ, ЩО РОЗГЛЯДАЮТЬСЯ В АДМІНІСТРАТИВНИХ СУДАХ

Анотація. У статті на підставі комплексного системного аналізу розглянуто особливості адміністративних справ, що розглядаються в адміністративних судах. Актуальність дослідження зумовлена необхідністю правового регулювання вирішення адміністративно-правових спорів між органами публічної влади та фізичними і юридичними особами. Об'єктом дослідження є суспільні відносини щодо розгляду адміністративних справ в адміністративних судах. Предметом дослідження є адміністративно-правові норми, що регламентують адміністративні справи в адміністративному судочинстві. Методологія дослідження характеризується використанням загальнонаукового, історичного, формально-логічного, організаційно-функціонального, порівняльного та інших методів. Адміністративне судочинство – систематизована сукупність матеріальних і процесуальних норм, що регулюють розгляд справ, що виникають з публічно-правових відносин. Зазначено, що адміністративна справа – звернення до адміністративного суду, що підлягає розгляду та вирішення в порядку адміністративного судочинства за участю сторін та інших зацікавлених осіб, вимога позивача до відповідача про захист права у сфері публічних правовідносин. Дослідження сутності юридичної конструкції «адміністративні справи» свідчать про її самостійність і відокремленість, що дозволяє зробити висновок про інституційний характер такої юридичної категорії. Припускаючи певний ступінь автономності правової категорії, необхідно спиратися на чинні норми права. Кожен елемент структури адміністративної справи несе власну специфічну спрямованість, що відокремлює адміністративні відносини в окремий інститут. Як елементи структури адміністративної справи мають розглядатися: предмет та підстава спору; правила повідомчості справи; сторони спору та інші особи, які беруть участь у справі – суб'єкти справи; процедури вирішення спору; процедури оскарження винесеного рішення.

Ключові слова: конфлікт, публічно-правовий спір, органи публічної влади, публічна служба, фізичні і юридичні особи, публічне управління.

Petelka Vasyl. Features of administrative documents that are considered in administrative courts

Abstract. The article, on the basis of a comprehensive system analysis, examines the peculiarities of administrative documents that are considered in administrative courts. The relevance of the investigation is due to the need for legal regulation of administrative and legal disputes between public authorities on individuals and legal entities. The object of investigation is the judicial proceedings for the consideration of administrative documents in administrative courts. The subject of investigation is the administrative legal norms that regulate administrative documents in administrative proceedings. The research methodology is characterized by the use of formal scientific, historical, formal-logical, organizational-functional, routine and other methods. Administrative judiciary is a systematized set of material and procedural rules that regulate the review of documents that arise from public legal regulations. It is stated that the administrative court on the right is transferred to the administrative court, which suggests that the highest level in the order of administrative justice, with the participation of the parties and other involved individuals, can be taken to a statement about the protection of rights in the sphere of public legal matters. The study of the essence of the legal structure of “administrative documents” testifies to its independence and strength, which allows us to draw conclusions about the institutional nature of this legal category. Assuming the next level of autonomy of the legal category, it is necessary to rely on the official rules of law. The skin element of the administrative structure has a specific straightness, which strengthens the administrative structures in the entire institution. As elements of the structure of administrative law we can consider: the subject and the subject of the dispute; rules of ownership; parties to the dispute and other individuals who take part in justice – subjects of justice; dispute resolution procedures; procedures for discrediting a decision made.

Key words: conflict, public legal dispute, public authorities, public service, individuals and legal entities, public administration.

Вступ. Адміністративно-правовий спір розуміють як адміністративно-правове ставлення комплексного матеріально-правового та процесуального характеру, що виражається в наявності протиріч сторін, викликаних конфліктом інтересів у сфері державного управління, або розбіжністю поглядів на законність та обґрунтованість організаційних дій органів та осіб, наділених державно-владними управлінськими повноваженнями. Під адміністративно-правовим спором розуміється суперечність, яка виникла у сфері публічного управління, здійснюваного органами влади та посадовими особами.

Питання адміністративної юстиції та адміністративної справи в адміністративному судочинстві розглядали у своїх працях такі вітчизняні та зарубіжні вчені, як: В.Б. Авер'янов, О.М. Бандурка, В.М. Бевзенко, М.Г. Вербенський, О.П. Гетьманець, Т.О. Коломоець, В.К. Колпаков, А.Т. Комзюк, В.В. Конопльов, А.М. Куліш, Я.В. Лазур, Р.С. Мельник, О.І. Миколенко, О.І. Остапенко, Т.О. Проценко, С.Г. Стеценко, В.О. Шамрай, Ю.С. Шемшученко та ін. Практика застосування чинних нормативних актів, що визначають порядок вирішення адміністративно-правових спорів, свідчить про певні проблеми в цьому питанні. Необхідний всебічний аналіз чинного законодавства України, досвіду правового регулювання у країнах Європейського Союзу, який дозволить визначити напрями подальшого вдосконалення механізму попередження та вирішення адміністративно-правових спорів.

Матеріали та методи. Методологічна основа дослідження базується на використанні різних загальнонаукових та спеціальних методів пізнання закономірностей розвитку суспільних явищ. Під час написання статті були використані такі наукові методи, як: метод діалектичного матеріалізму, формально-логічний метод тлумачення права, нормативно-юридичний, порівняльно-правовий, історичний, аксіоматичний, догматичний та логічний методи, метод аналізу статистичних даних та судової статистики, аналогії, аналізу та синтезу, узагальнення.

Результати. Відповідно до Конституції України права і свободи людини та громадянина визначають зміст і застосування законів, діяльність публічних органів та забезпечуються судовим захистом. З моменту Незалежності держава переживає процес постійного реформування, спрямованого на забезпечення гарантій прав і свободи людини та громадянина. Це сприяє попередженню, мінімізації або усуненню конфліктних ситуацій між органами публічної влади та фізичними і юридичними особами, забезпечуючи якісне, повне та адекватне конституційно-правове регулювання [1, с. 55].

Адміністративне судочинство визначене державою як здійснення судами у спеціальній процесуальній формі розгляду індивідуальних адміністративних спорів, що забезпечує судовий контроль у сфері реалізації публічної влади, та націленого на захист прав фізичних і юридичних осіб, які звернулися до суду, та на відновлення правопорядку у сфері управління.

Термін «публічно-правовий конфлікт» ширший за поняття «адміністративно-правовий спор», що співвідносяться як ціле та частина. Адміністративно-правовий конфлікт включає спори, однією зі сторін яких є органи публічної влади, інші органи та посадові особи, які здійснюють публічне управління. Наприклад, діяльність виборчих комісій не передбачає здійснення публічного управління, тоді як Кодекс адміністративного судочинства України (далі – КАС України) відносить спори за участю таких органів до предмета розгляду під час провадження у справах, що виникають із публічно-правових відносин [2]. Якщо проводити докладний аналіз поняття «адміністративна справа», то головною характеристикою є вимога про вирішення правового спору.

Виникає бажання відмежувати терміни «адміністративна справа» та «позовна заява», оскільки позовна заява визначається як вимога до захисту. З цієї точки зору було б правильним визначити адміністративну справу як спір, переданий на розгляд та вирішення до суду.

Визначення адміністративної справи дається в КАС України: справа адміністративної юрисдикції (далі – адміністративна

справа) – переданий на розгляд адміністративного суду публічно-правовий спір, в якому хоча б однією зі сторін є орган виконавчої влади, орган місцевого самоврядування, їх посадова або службова особа або інший суб'єкт, який здійснює владні повноваження.

Можна виділити ознаки адміністративної справи: публічно-правовий спір; однією зі сторін спору є орган публічної влади, його посадова чи службова особа; спір переданий для вирішення адміністративному суду щодо позову. КАС України дає легальне визначення позову в адміністративному судочинстві. Під позовом розуміється звернення до адміністративного суду щодо захисту прав, свобод та законних інтересів у публічно-правових відносинах.

У п. 1 ч. 1 ст. 4 «Визначення термінів» КАС України надається широке поняття адміністративної справи. Однак є й інша думка щодо змісту поняття «адміністративна справа». У поняття «адміністративна справа» включається адміністративно-правовий спір, провадження у справах про адміністративні правопорушення та справа, що стосується публічно-правових відносин у контексті адміністративної процедури надання права [3].

Адміністративну справу можна розглядати у двох значеннях. По-перше, під адміністративною справою слід розуміти конкретний адміністративно-правовий спір, що виникає між сторонами адміністративних правовідносин. Таке розуміння адміністративної справи можна назвати матеріально-правовим. Адміністративну справу можна розглядати як сукупність документів, що збираються певним чином у ході розгляду спору і є єдиною, логічно цілісною системою. Цей підхід можна позначити як технічний, чи документарний.

Документарний підхід доповнює зміст матеріально-правового підходу та більш повно розкриває процесуальну сутність адміністративної справи.

У ст. 19 «Справи, на які поширюється юрисдикція адміністративних судів» КАС України перераховано категорії справ, що розглядаються у порядку адміністративного судочинства. Це відкритий перелік, що дозво-

ляє висловлювати припущення щодо адміністративних спорів та можливості їх розгляду в адміністративному судочинстві.

У змісті адміністративних справ необхідно задати критерії відмежування адміністративних справ від інших категорій справ. Критерієм слід визнати адміністративний, управлінський характер спірних правовідносин. Якщо продовжувати аналізувати адміністративні справи з погляду виключення чи включення до цієї категорії тих чи інших правових спорів, необхідно повернутися до КАС України, де до адміністративних справ належать спори щодо захисту виборчих прав. Певний елемент публічності є. Однією зі сторін таких спорів є виборча комісія відповідного рівня.

Якщо дотримуватися зазначеного вище критерію – управлінського характеру, що у спірних правовідносинах органів публічної влади та інших органів, що здійснюють публічне управління, можна стверджувати, що спори про захист виборчих прав не належать до адміністративних справ. У правовій науці не склалося певної позиції щодо статусу виборчих комісій. Окремі аспекти статусу визначені ст. 33 «Статус виборчих комісій» Виборчого кодексу України [4]. До ознак публічного управління належать: виконавчо-розпорядча діяльність із застосування законів; здійснення адміністративної правотворчості і адміністративної юрисдикції; загальність публічного управління; безперервна, постійна та планомірна діяльність.

Виборчі комісії виконують деякі організаційні функції, проте їх не можна назвати виконавчо-розпорядчими. Виборчі комісії не видають обов'язкових для інших суб'єктів права правила поведінки, мають право приймати обов'язкові для інших органів і виборчих комісій рішення щодо конкретних звернень. Правове становище виборчих комісій у системі публічних органів неоднозначне. Такі органи не входять до системи органів виконавчої влади, їм притаманні деякі елементи публічного управління.

Щодо змісту категорії «адміністративна справа» можна порушити питання можливості включення сюди спорів, пов'язаних з

адміністративними договорами. Відповідно до ст. 19 «Справи, на які поширюється юрисдикція адміністративних судів» КАС України до підсудності адміністративних судів належать спори, що виникають щодо укладання, виконання, припинення, скасування чи визнання недійсними адміністративних договорів.

О.І. Остапенко визначає адміністративний договір як заснований на адміністративно-правових нормах і вироблений у публічних інтересах внаслідок добровільного узгодження волі двох чи більше суб'єктів адміністративного права, одним із яких завжди виступає суб'єкт публічної влади, багатосторонній акт, який встановлює взаємні права та обов'язки його [5, с. 410–411].

Т.О. Карабін виділяє такі ознаки адміністративного договору: зміст виходить за межі звичайних цивільно-правових договірних відносин; включає контрольно-наглядові повноваження представників виконавчих органів; укладання адміністративного договору з боку органу виконавчої лише у межах його компетенції; можливість одностороннього розірвання договору органом виконавчої влади у разі невиконання зобов'язань іншим учасником [6, с. 376].

До адміністративних договорів належать концесійні угоди, контракти органів публічної влади з підприємствами, що постачають продукцію, про надання податкових пільг тощо. Однією стороною в адміністративному договорі є орган публічної влади; відносини, врегульовані таким договором, представляють управлінські відносини, пов'язані зі здійсненням адміністративно-господарської та розпорядчої діяльності.

Спори щодо укладання, розірвання адміністративних договорів формально підпадають під встановлений критерій спорів, які виникають з управлінських відносин і підлягають розгляду у порядку адміністративного судочинства.

Зазначені особливості адміністративного договору не дозволяють поставити його в один ряд із такими класичними цивільно-правовими договорами, як договір купівлі-продажу,

оренди, постачання. З іншого боку, особливості розгляду справ, які впливають з публічних правовідносин, враховують специфічні риси адміністративного договору [7]. Суд може визнати обов'язковою явку представника публічного органу, покладання тягара доведення на публічний орган.

Ці заходи спрямовані на захист невідної сторони у спірних правовідносинах. В адміністративному договорі можуть брати участь приватні особи. Доцільно віднести спори, пов'язані з укладанням, зміною, розірванням адміністративних договорів, до адміністративних справ.

КАС України відносить до адміністративних справ справи про оскарження рішень, дій (бездіяльності) щодо публічної служби, проте не дає подальших вказівок. Цей різновид спорів за змістом є виключно адміністративними правовідносинами, сторонами якого є публічний службовець і керівник державної служби публічного органу.

КАС України до адміністративних справ відносить спори з приводу прийняття громадян на публічну службу, її проходження, звільнення з публічної служби. Про можливість включення до адміністративних справ спорів, пов'язаних з державною службою, висловлювалися вчені [8, с. 235].

Наприклад, В.П. Пікуль вважає, що адміністративним судам можуть бути підпорядковані спори публічно-службового характеру, спори публічних службовців, які вважають незаконними дії адміністрації [9, с. 47].

Відповідно до Закону «Про державну службу» індивідуальний службовий спір може бути розглянутий у суді за письмовими заявами службовця або громадянина, який поступає на службу або раніше перебував на публічній службі, керівника державної служби або представника виборного профспілкового органу такого публічного органу, якщо хоча б один з них не згоден з рішенням комісії зі службових спорів [10].

У законі, що встановлює правову регламентацію публічної служби, чітко вказано підсудність загальних місцевих судів зі службових спорів. Особливість цих категорій спорів поля-

гає у такому: стороною виступає публічний службовець; предметом судового розгляду є відносини, врегульовані законодавством про публічну службу, що свідчить про безпосередній зв'язок з адміністративним правом та регульованими відносинами.

Участь у цих правовідносинах публічних органів і керівника державної служби, характер субординації цих відносин свідчать про публічний характер зазначених спорів. Адміністративні суди розглядають у порядку провадження у адміністративних справах такі категорії службових спорів:

– у судах розглядаються індивідуальні службові спори за письмовими заявами: публічного службовця або громадянина, який раніше перебував на публічній службі, про поновлення на раніше заміщуваній посаді публічної служби незалежно від підстав припинення або розірвання службового контракту; звільнення з посади; звільнення зі служби; про зміну дати звільнення з посади, що заміщується, та формулювання причини зазначеного звільнення; про переведення на іншу посаду публічної служби без згоди службовця; про оплату за час вимушеного прогулу або про виплату різниці в грошовому утриманні за час виконання посадових обов'язків з оплачуваної нижче посади; керівника державної служби про відшкодування публічним службовцям шкоди, заподіяної державному органу, якщо інше не передбачено законами;

– винятково у судах розглядаються індивідуальні службові спори про неправомірну відмову у вступі на публічну службу; за письмовими заявами публічних службовців, які вважають, що вони зазнали дискримінації.

Ґрунтуючись на вищевикладеному, можна назвати характерні риси адміністративних справ.

Адміністративна справа – вид адміністративно-правового спору. Предметом адміністративної справи є конкретний адміністративно-правовий спір. Зміст адміністративного спору становлять питання, що входять у предмет регулювання адміністративного права. Це питання, пов'язані зі здійсненням управлін-

ських функцій, діяльністю органів публічної влади. Спори, що виникають у цій сфері суспільних відносин, представляють заперечення рішень або дій (бездіяльності) органів публічної влади та їх посадових осіб.

Адміністративна справа – вид адміністративно-правового конфлікту. Оскільки адміністративна справа завжди є адміністративно-правовим спором, отже, вона є адміністративним конфліктом. У спорі очевидні всі ознаки конфлікту – протиборство суб'єктів права у зв'язку із застосуванням, порушенням чи тлумаченням правових норм, тому адміністративний спір є різновидом адміністративно-правових конфліктів. У ході такого конфлікту кожна зі сторін обстоює свою думку, використовуючи при цьому всі докази.

Особливості сторін у адміністративній справі – це фізичні та юридичні особи та суб'єкти, наділені владними повноваженнями. В наявності відносини влади – підпорядкування, вони мають особливості, перша полягає в тому, що вони беруть участь у адміністративно-правовому спорі, який виник між сторонами до звернення до суду.

Дії більш владної сторони, на думку невідної сторони, порушують її права та законні інтереси; тут мають місце адміністративно-правові відносини. Невладна сторона ініціює процес, звертається до суду за захистом порушених прав. У такому випадку починають діяти процесуальні норми, принципи відправлення правосуддя. Одними з принципів є принципи рівноправності сторін та рівності всіх перед законом і судом. Отже, органи публічної влади, їх посадові особи в процесі розгляду адміністративних справ користуються правами та мають статус, який мають фізичні та юридичні особи.

Вирішення спору здійснюється у процесуальній формі. Адміністративно-правовий спір може бути вирішений в адміністративному порядку, рішення або дія (бездіяльність) оскаржуються до вищого органу або вищої посадової особи, або у судовому порядку. У цьому випадку формується адміністративна справа, визначається предмет спору, застосовується процесуальне законодавство.

Судовий порядок – один з основних методів врегулювання адміністративних спорів. Теоретично виділяються різні способи вирішення спорів і конфліктів: примирення сторін, укладання угоди, медіація, переговори, адміністративний порядок. Найбільш повним і всебічним є судовий розгляд. У суді вислуховуються думки сторін, розглядаються письмові та речові докази, заслуховуються свідчення свідків, проводяться дебати. Остаточне вирішення спору закріплюється у вигляді судового рішення, яке є обов'язковим для сторін, але у разі незгоди кожна зі сторін має право його оскаржити. Існування такої процедури гарантує захист прав, свобод і законних інтересів.

Особливий порядок розгляду адміністративних справ. Такі особливості впливають із порядку вирішення окремих категорій адміністративних справ. Матеріально-правові особливості адміністративно-правових спорів зумовлюють наявність процесуальних особливостей. Спеціальні правила адміністративного судочинства впливають із особливостей матеріально-правових відносин.

Наприклад, розподіл тягаря доведення між сторонами у справах про оскарження рішень, дій (бездіяльності) органів влади та їх посадових осіб. Під час розгляду та вирішення адміністративних справ суд не пов'язаний підставами та доводами заявлених вимог, він може визнати обов'язковою явку на судові засідання представника органу публічної влади чи посадової особи.

Стаття 12 «Форми адміністративного судочинства» КАС України передбачає спро-

щений порядок розгляду адміністративних справ. Це свідчить про прагнення максимально убезпечити заявника від можливих зловживань владного суб'єкта та про забезпечення та гарантованість прав, свобод і законних інтересів заявників. Суспільні відносини не стоять на місці, вони постійно розвиваються, створюючи нові явища, які з часом вимагатимуть законодавчого закріплення та регламентації. Адміністративне судочинство не є винятком.

Висновки. Специфіка адміністративних справ найбільш яскраво відбивається в аналізі суб'єктного складу, де нерівність сторін, що сперечаються, санкціонована державою. Предметом адміністративної справи є спір про результат реалізації однією зі сторін владних виконавчо-розпорядчих і контролюючих повноважень, що належать їй, оскільки інша сторона є об'єктом управління. У процесуальному сенсі сторони адміністративної справи рівні перед законом, мають рівні процесуальні можливості захисту власних інтересів.

В адміністративній справі обов'язкова наявність суб'єкта публічного управління, його посадової особи або спеціально уповноваженого для реалізації публічних функцій суб'єкта. Адміністративна справа може виникати у зв'язку з управлінською діяльністю органів публічної влади чи органів, наділених спеціальними контрольними функціями. Оскільки всі органи публічної влади наділені повноваженнями щодо реалізації владного керуючого впливу у відповідній сфері, то коло суб'єктів адміністративної справи є широким.

Список використаних джерел:

1. Yesimov S. Implementation of constitutionalization of law and order in terms of constitutional risks. *Social & Legal Studios*. 2019. Issue 3 (5). P. 52–57.
2. Про адміністративну процедуру : Закон України від 17.02.2022 р. № 2073-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2073-20#Text>.
3. Кодекс адміністративного судочинства України : Закон України від 06.07.2005 р. № 2747-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text>.
4. Вибірчий кодекс України : Закон України від 19.12.2019 р. № 396-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/396-20>.
5. Остапенко О.І., Ковалів М.В., Єсімов С.С. та ін. Адміністративне право України (загальна частина) : навчальний посібник. Видання 2-е, доповнене. Львів : СПОЛОМ, 2021. 616 с.
6. Карабін Т.О. Адміністративні договори: невідомі та суперечливі питання українського законодавства. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2024. № 4. С. 372–377.

7. Токар А.М., Гаврік Р.О. Адміністративний договір у публічному адмініструванні. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія : Право, публічне управління та адміністрування*. 2024. № 14. URL: <https://reicst.com.ua/pmtl/article/view/2024-14-01-12>.

8. Біла-Тіунова Л.Р., Васильківська В.В. Щодо належності справ про публічно-правові спори у патронатній службі до предметної юрисдикції адміністративних судів. *Актуальні питання юридичної науки*. 2024. № 22. Т. 2. С. 229–238.

9. Пікуль В.П. Види та аналіз проблем реалізації права на працю державними службовцями в умовах євроінтеграції України. *Трудове право; право соціального забезпечення*. 2024. № 4. Т. 35. С. 43–49.

10. Про державну службу : Закон України від 10.12.2015 р. № 889-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#Text>.

References:

1. Yesimov, S. (2019). Implementation of constitutionalization of law and order in terms of constitutional risks. *Social & Legal Studios*, 3 (5), 52–57 [in English].

2. Pro administrativnu protseduru: Zakon Ukrainy vid 17.02.2022 r. № 2073- IX [About the administrative procedure: Law of Ukraine dated 02.17.2022. No. 2073-IX]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2073-20#Text> [in Ukrainian].

3. Kodeks administrativnoho sudochynstva Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 06.07.2005 r. № 2747-IV [Code of Administrative Judiciary of Ukraine: Law of Ukraine dated July 6, 2005. No. 2747-IV]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text> [in Ukrainian].

4. Vyborchyy kodeks Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 19.12.2019 r. № 396-IX. [Election Code of Ukraine: Law of Ukraine dated December 19, 2019. No. 396-IX]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/396-20> [in Ukrainian].

5. Ostapenko, O.I. Kovaliv, M.V., & Yesimov, S.S., et al. (2021). Administrativne pravo Ukrainy (zahal'na chastyna): navchal'nyy posibnyk. Vydannya 2-he, dopovnene [Administrative law of Ukraine (zagalny part): primary aid. Edition 2nd, additional]. Lviv: SPOLOM [in Ukrainian].

6. Karabin, T.O. (2024). Administrativni dohovory: nevidomi ta superechlyvi pytannya ukraïns'koho zakonodavstva [Administrative agreements: the unknown and super-sensitive nutrition of Ukrainian legislation]. *Analitichno-porivnyal'ne pravoznavstvo – Analytical and comparative law*, 4, 372–377 [in Ukrainian].

7. Tokar, O.M., & Havrik, R.O. (2024). Administrativnyi dohovir u publichnomu administruvanni [Administrative agreement with public administration. Problems of current transformations]. *Problemy suchasnykh transformatsiy. Seriya: Pravo, publichne upravlinnya ta administruvannya – Series: Law, public management and administration*. 14. Retrieved from: <https://reicst.com.ua/pmtl/article/view/2024-14-01-12> [in Ukrainian].

8. Bila-Tiunova, L.R., & Vasylykivska, V.V. (2024). Shchodo nalezhnosti sprav shchodo publichno-pravovykh sporiv u patronatniy sluzhbi do predmetnoyi yurysdyktsiyi administrativnykh sudiv [Reliability of inquiries about public law disputes from the patronage service to the subject jurisdiction of administrative courts]. *Aktual'ni pytannya yurydychnoyi nauky – Current nutrition of legal science*, 22. 2, 229–238 [in Ukrainian].

9. Pikul', V.P. (2024). Vydy ta analiz problem realizatsiyi prava na pratsyu derzhavnymy sluzhbovtsyamy v umovakh yevrointehratsiyi Ukrainy [Types and analysis of the problems of implementing the right to practice by government officials in the minds of European integration of Ukraine]. *Trudove pravo; pravo sotsial'noho zabezpechennya – Labor law; social security law*, 35, 43–49 [in Ukrainian].

10. Pro derzhavnu sluzhbu: Zakon Ukrainy vid 10.12.2015 r. № 889-VIII [About state service: Law of Ukraine dated 10.12.2015. No. 889-VIII]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#Text> [in Ukrainian].